

עלון שבועי נחלת סדרה

חידושי תורה בדרך הדרוש והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת סדרה" על התורה והמועדים

שביעי של פסח תשע"ה שנה ז' גליון 181

לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,

ניתן לקבל את העלון במייל chagitben@neto.net.il

הנושא: סוד שביעי של פסח – מסירות נפש עבור הזולת

ולכאורה מה מעלת יום שביעי של פסח שמתעורר בו אור רוחני כל כך גדול ונשגב?

אלא כאשר ציוה הקב"ה למשה רבינו "דבר אל בני ישראל ויסעו", להיכנס אל תוך הים, ידעו עם ישראל שיש מקטרג אשר עומד לפני בורא עולם ומקטרג עליהם (ילקוט שמעוני בשלח רמז רל"ד): "הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה", אם כן באיזה זכות אנו יכולים להיכנס אל תוך הים ולהינצל? הרי יודעים אנו את האמת שעבדנו עבודה זרה? כמה עבירות עשינו... כמה מרינו את רצונו יתברך... אולם בכל זאת נכנסו אל הים בידיעה ברורה שלא ינצלו, והם הולכים אל המות הבטוח שלהם, אבל העיקר שלפחות הים יקרע עבור אותם יהודים שלא נכשלו בעבודה זרה (כי התנאי לקריעת הים היה, כניסת כל ישראל אליו, ואם לא יכנסו כל ישראל, הרי שהים לא יקרע). ובזכות אותה מסירות נפש למען הזולת, זכו ישראל שנקרע הים.

לכן כאשר באותה שעה רצו המלאכים לומר שירה אמר להם הקב"ה (מגילה י:): "מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה". ההסבר הפשוט הוא, שהמצריים טובעים שהם מעשי ידי בורא עולם, ולכן אין לומר שירה. אולם הפסוק אומר "באבוד רשעים רינה", ואם כן יש לשיר ולשבח במיתת הרשעים?

אלא הפירוש הוא, מעשי ידי הכוונה על עם ישראל, שכעת מוסרים את נפשם למען חבריהם, "ואתם אומרים שירה"! מה שוה שירת המלאכים לעומת המסירות נפש של עם ישראל?!

עם ישראל בעת קריעת ים סוף מסרו את נפשם עבור כלל ישראל, על ידי מסירות נפש זו, הם המשיכו לדורות שיום שביעי של פסח, יהיה יום של ישועות.

בזה נבוא ונתרץ, הרי לביל יציאת עם ישראל ממצרים כיון שעם ישראל היו במצב של "ואת ערום ועריה" – ערומים מן המצוות, היו זקוקים לקיים מעט מצוות כדי שיעמדו להם לזכות שעל ידן יהיו ראויים לגאולה, ולכן נתן להם הקב"ה דם פסח ודם מילה. ולכאורה הרי קריעת ים סוף שהיה נס יותר גדול מאשר יציאת ישראל ממצרים, כמו שלמדנו בהגדה שבמצרים לקו באצבע אלהים ואילו על הים לקו ביד הגדולה. אם כן מדוע לא הוצרכו לקיים מצוה כלשהי שתהיה להם לזכות בשביל שיקרע להם הים?

אלא, כאשר יהודי מוסר נפש עבור יהודי אחר, הוא מוותר על הרצונות שלו עבור חבריו, אין לך זכות יותר גדולה מזו, שבשבילה ראוי שיקרע להם הים.

והנה, דרשו חז"ל "הים ראה ויננס", מה ראה? ארונו של יוסף. מה היתה מעלתו של יוסף הצדיק אשר על ידה נקרע הים?

על מעלת וסגולת יום שביעי של פסח מצינו בדברי הזוה"ק (בשלח נב:): שכותב: "ויאמר ה' אל משה מה תצעק אלי" תאנא בספרא דצניעותא, "אל" דייקא, אין לך לצעוק אלי (כי תשועה זו אינה תלויה ביד) אלא בעתיקא תליא כולא, באותה שעה (בעת קריעת ים סוף) איתגלי עתיקא קדישא, ואשתכח רעוא בכלהו עלמין עלאין.

הרה"ק רבי שלום מבעלז זי"ע מביא את דברי המדרש (שמו"ר כא, ו) על הפסוק: "ויבקעו המים" שלא נאמר ויבקע הים לשון יחיד אלא "ויבקעו המים" לשון רבים, שכל מימות שבעולם נבקעו. והרי כלל בידנו שאין הקב"ה עושה ניסים לחינם? אם כן מה ענין הנס שנבקעות כל מימות שבעולם?

אומר רבי שלום מבעלז, שה"מים" הם סמל הצרות והיסורים, כמו שנאמר "הושיעני אלהים כי באו מים עד נפש". וכאשר נבקע הים בשביעי של פסח – נבקעו כל מימות שבעולם, להורות שהקב"ה הכניס והטביע ביום זה, שכל הצרות וכל היסורים של כלל ישראל, יבקעו ויסתלקו מהם.

כתב בספה"ק מאור ושמש (פרשת פנחס): והנה ידוע ששבת הוא קודש מפני שאז הוא התגלות המוחין מעצמם ויום טוב הוא מקרא קודש מפני שאינו מתגלה מוח החכמה מעצמו רק צריכין להמשיך בו המוחין, אכן בשביעי של פסח מתגלה מוח החכמה על ידי שנפתחו המוחין בלילי הפסח ועל כן הוא יום טוב מקרא קודש. ומפני זה אמרו צדיקי דורינו, שטוב אז לשקוד על דלתי הצדיקים מפני שיכולים להמשיך אז קדושה על כל השנה.

כמו כן כתב בספה"ק בית אהרן (דף צג:) אבל האמת הוא, כי הששה ימים (של פסח) הם הכנה ליום השביעי, כי העיקר הוא שביעי של פסח, כי הוא השלימות שבו אמרו שירה. ע"כ.

ולכאורה הדברים מתמיהים, שכן לביל הסדר אנחנו מקיימים מצוות רבות, הגר"א מונה שישים וארבע מצוות שמקיימים בלילה הקדוש הזה, איך ניתן לומר שליל שביעי של פסח, יום טוב שאין בו מצוה מיוחדת, אלא רק שביטה ממלאכה, הוא נחשב יותר מאשר פסח עצמו?

אלא מגלים הספרים הקדושים, כי יום טוב של שביעי של פסח הוא בבחינה של לעתיד לבוא שהגמרא בניה (סא:): אומרת, "מצוות בטלות לעתיד לבוא", כי יש בו מקדושה עילאה. ובדרך כלל תפקיד המצוות כדי שיוכל האדם על ידי קיום המצוות להשיג את האורות והמדריגות המתגלים והנמשכים באותה שעה, אבל בשביעי של פסח מתעלים בני ישראל למדריגה גבוהה כזו עד שאינם זקוקים לשום פעולה גשמית שעל ידה ישיגו את האור, כעין האור שיהיה לעתיד לבוא.

דון אברהם נבהל. אחרי שהתאושש ענה לאלמנה: "אחקור את הדבר. ואם אמצא שאכן כדבריך אפייס אותך".

לאחר שהאישה הלכה לדרכה, שאל רש"י את דון אברהם: "מה בדעתך לעשות בעסק הביש הזה? לדעתי הדבר הטוב ביותר הוא לפייס את הכלה הנעזבת בסכום כסף הגון". "אזמין למחר את כבודו להיות עד בחתונת בתי", ענה דון אברהם, "ואז יידע את הפתרון לבעיה הזאת".

באותו לילה נדה שנתו של רש"י, והוא הרחר כל העת באותו מקרה. בעת החתונה דון אברהם היה לבוש בבגדי פאר ונכבדי העיר ישבו לצידו. כאשר הגיע רש"י, הלך דון אברהם לקראתו וקיבלו בכבוד רב.

החופה התקיימה בחצר הארמון לעיני ההמון. הכלה היתה לבושה בבגדי משי לבן, ושתי נשים הביאו אותה אל החופה, שמתחתיה חיכה החתן שהיה מלווה בשני גברים.

כשבא החתן לומר: "הרי את מקודשת לי כדת משה וישראל". הרים את ההינומא, ולפתע הוא מגלה כי היא אינה בתו של העשיר אלא בתה של האלמנה. כשראה החתן את כלתו כמעט התעלף.

הקהל נדהם. ואז אמר דון אברהם לפני כולם: "זאת היא ארוסתו הראשונה של החתן, ואני לא ידעתי זאת עד אמש ולכן בחרתי בו לחתני". הוא פנה לחתן והוסיף: "קח לך את ארוסתך הראשונה ואני אתן לך את כל הנדוניה שהבטחתי לך מכיסי כאילו שאתה חתני, וכך אני מקיים את הפסוק 'ואהבת לרעך כמוך'. הקהל התלהב ואמר "יחי דון אברהם!"

רש"י לא היה יכול להתאפק, נפל על צווארו של דון אברהם ואמר: "אשרי חלקי שזכיתי להיות שכנך בגן עדן".

זו מסירות נפש עבור הזולת.

כאשר יוסף הצדיק משנה למלך מצרים, ורואה את אחיו עומדים לפניו, עולה לפניו כל ההיסטוריה שהוא עבר איתם, איך עד גיל שבע עשרה הוא היה האח הכי שנאו במשפחה, ולאחר מכן זורקים אותו לבור עם נחשים ועקרבים, מכרוהו לעבד למצרים, בגלל זה יותר מעשרים שנה הוא לא ראה את אביו שהוא כל כך אהב, "יעקב אבינו". והנה עכשיו הם עומדים לפניו, איזו סערה התחוללה בליבו? 'ריבונו של עולם, אתם אחים שלי. ריבונו של עולם, מה עשיתם לי?'... ואז, כשהגיע הרגע, כאשר אחיו יהודה התקרב אליו, הוא פתאום הבין: 'הרי אמא שלי (רחל אימנו) הייתה מוכנה לשנות, לתת את הסימנים לאחותה לאה, נכון? אז למה אני לא יכול לעשות זאת בשביל אחי יהודה? אעשה בדיוק מה שאמני עשתה. "ולא יכול יוסף להתאפק... בהתוודע אל אחיו".

כשראה זאת ים סוף, את אותה מסירות נפש של יוסף למען אחיו, הוא היה מוכרח להיבקע בפני מסירות נפש כזו.

רבי שלמה יצחקי, רש"י הקדוש, רצה לדעת מי יהיה שכנו בגן עדן. הוא צם והתחנן בתפילותיו עד שנגלה לו בחלום מלאך ובישר כי שכנו לעתיד לבוא יהיה אברהם בן גרשון מברצלונה.

התאוה רש"י להכירו ונסע מצרפת לברצלונה אשר בספרד, שם שאל את זקני בית המדרש על אותו אדם. אף אחד לא הכירו, פרט לזקן אחד שאמר: "אולי כבודו מתכוון לדון אברהם בן גרשון העשיר? אבל הוא לא עוסק בתורה. מה לכבודו ולו!"

בכל זאת ביקש רש"י מאותו זקן שיראהו היכן ביתו. רש"י עלה במדרגות בית הארמון המפואר, ועבד קידם את פניו ושאל מה לומר לאדונו. אמר לו רש"י: "אמור לו כי הגיע ר' שלמה יצחקי מצרפת". כאשר שמע דון אברהם על אורחו מיהר לקדמו בסבר פנים יפות ובכבוד רב ואמר: "תהיה אורחי כמה שתחפץ".

דון אברהם הביא את רש"י לטרקלין מפואר, שם ערך לו קבלת פנים חמה ואמר: "בוודאי רבנו מתפלא על העושר שחנני ה'. ברוך ה', יש לי רב, ומותר לי ליהנות מברכת שמיים".

"איני משתומם על זה", אמר רש"י, "אלא על דרך הארץ שעשית לי כיאה לבני תורה".

דון אברהם חש שסיפרו עליו לשון הרע ואמר: "אני מקווה לקבל את חלקי בעולם הבא כמו כל יהודי". "הכתוב אומר 'בפרוח רשעים כמו עשב להישמדם עדי עד', ענה רש"י, "דע לך כי העולם הזה לא נברא כדי ליהנות ממנו, אלא רק כדי לחזור בתשובה ולזכות לחיי העולם הבא, ועליך להיזהר בזה מאוד".

באותו רגע הודיע השמש לאדונו שהעניים כבר התאספו באולם ומחכים לכספי הצדקה שהוא מחלק בדרך קבע. דון אברהם אמר שהיום העניים יקבלו תוספת צדקה מפני שמחר תהיה חתונת בתו, והזמין את רש"י לחלוקת הצדקה.

רש"י אמר בשמחה: "בוודאי יש לך חתן עשיר!"

"לא", ענה דון אברהם, "חתני הוא בן להורים עניים, אבל הוא בעל מידות וחכם".

שמחתו של רש"י גברה. דון אברהם התיישב באולם ליד שולחן גדול והעניים ניגשו אליו בזה אחר זה וקיבלו את כספם. אחר כך בירכו אותו והלכו להם. לבסוף נותרה אישה אחת שאמרה: "לא באתי לקבל כסף. אני זקוקה לעצה".

"מה רצונך?!" תמה דון אברהם.

"אני אלמנה ענייה שמפרנסת את ילדי בדוחק. כל תקוותי היתה על ארוסה של בתי. קיוויתי שהוא יעזור בביתי ויהיה כאב ליתומים הקטנים שלי, כפי שהבטיח לבעלי לפני מותו. אבל עכשיו הוא עזב את בתי והתאסר עם בחורה עשירה כי הכסף העבירו על דעתו". "ומה ביכולתי לעשות?" שאל דון אברהם.

"אדוני, בידך הדבר, כי מי שעזב את בתי הוא הארוס של בתך".

בברכת חג כשר ושמח

להתענג בתענוגים - - -

להאזין לשיעוריו המרתקים של

הרב איתי חיים בן אהרן שליט"א

התקשרו לטלפון שמספרו: 050-4133783

במחיר שיחה סלולארית רגילה, חינם לבעלי

מסלול 'ללא הגבלה'.

השיעורים ערוכים עפ"י נושאים ותתי נושאים:

פרשת השבוע, מועדים, תנאים ואמוראים, הלכה,

ספר אהבת חסד, ועוד.

מעולה לניצול זמן המתנה/נסיעה/הליכה, ללימוד

מענג ומשובב נפש.

(לשמיעת שיעורים על שביעי של פסח הקישו:

221)

הכניסו המספר לאנשי הקשר שלכם, ותהיו בקשר...